

DİNİMİZİN EĞİTİM VE ÖĞRETİME VERDİĞİ ÖNEM/ ŞEHİTLİK VE GAZİLİK

Bizleri bir Cuma vaktine daha ulaştıran Rabbimize hamd olsun. Daha nice Cuma'lara, bayramlara ulaşabilmeyi Rabbim cümlemize ve cümle Ümmeti Muhammed'e nasip eylesin. Cenâb-ı Hak hastalarımıza hayırlı acil şifalar, dertli kardeşlerimize devalar, borç yükü altındaki kardeşlerimize edalar nasip eylesin. İçerisinde bulunduğumuz salgın hastalıktan bir an evvel kurtulmamızı nasip eylesin. Günümüz, vaktimiz hayırlı mübarek olsun. Yavrularımızın eğitim ve öğretim hayatına başladığı şu günlerde Rabbim cümlesinin zihnini açık eylesin, onları muvaffak eylesin. Öğreticilerimizin gayretini artırsın, işlerini kolay eylesin. Cumamız, vaktimiz, günümüz hayırlı ve mübarek olsun.

Allah Teâlâ insanı mahlûkatın en şerefli olarak yaratmış ve insana diğer mahlûkata vermediği güzellikleri bahşetmiştir. Allah, bu paye ve güzelliklerle beraber çeşitli sorumluluklar da yüklemiştir insana. İnsanın akletmesi, dünya ve ahiretini kurtaracak, kendisini Rabbinin rızasına yaklaştıracak ilimle meşgul olması bu sorumluluklarındandır ve belki de en önemlisidir.

İlk emri “Oku” olan yüce dinimiz İslam, okuyanlarla okumayanları, bilenlerle bilmeyenleri bir tutmamıştır. Rabbimiz:

قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

“De ki: Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?” (Zümer, 39/8) buyurarak bu hakikate işaret etmiştir. Evet, bilenle bilmeyen, akıl edenle akıl etmeyen ve âlimle cahil dinimizin nazarında müsavi değildir.

İslamiyet öğrenme,öğretme, eğitim, bilim ve olgunlaştırma dînidir. Kur'an'ı- Kerimin bütün ayetlerinin temelinde Peygamberimiz s.a.s tarafından öğrenme, sonrasında onun aracılığıyla insanlığa öğretme vardır. Her bir âyet, doğrudan ya da dolaylı bir öğrenme ve öğretmedir. Peygamberimiz s.a.s vahiy yoluyla Allah'u Teâlâ'dan öğrendiklerini Müslümanlara öğretirdi. Anlaşılmayan hususları açıklığa kavuşturur bununla birlikte olgunluğa eriştirene kadar eğitim faaliyetlerine sebat üzere devam ederdi.

Kur'an-ı Kerim'in âyetlerinde; insanın kendisini tanıyıp bileceği hususlara bakmayı emreden 350, dünya arzını araştırmaya teşvik eden 50, eğitim/öğretim ve pozitif ilimlere işaret edenlerin ise 750 civarında olduğunu müşahade edilmektedir. Akıl ve aklı kullanmayı teşvik eden ayetlerin sayısı 65, cahillik ve bilgisizliği yeren âyetler ise 25 kadardır. Anlaşıldığı üzere İslam Dini ilim, eğitim ve öğretime çok önem vermektedir.

İlme ve âlime değer veren dinimiz cehaleti ve cahili yermiş, insanı okumaya, öğrenmeye ve ilimle meşgul olmaya teşvik etmiştir. Çünkü insan

mükerrerdir, muazzezdir, saygındır. Bu saygınlığını da ilimle devam ettirebilir cehaletle değil. Cehalet, insanı yaratılış gayesinden uzaklaştıran büyük bir hastalıktır.

Cehalet insanın inanç, söz, fiil ve davranışlarıyla ilgili olup genelde olumsuzluk ifade eden bir kavramdır. İnsanın, bu kavramla ifade edilen olumsuz niteliğini kaldırmak, temel görevidir. Cehalet, insanın eğitim ve öğretimi, terbiye ve ahlakı ile doğrudan ilgilidir. Kur'an'da, insanın bu vasıftan uzaklaşması, cahillerden olmaması istenmiştir.

Günlük hayatta çokça kullandığımız "Cehâlet" kavramı çeşitli anlamlara gelmektedir. Sözlükte üç anlamı vardır.

a) Bilmemek, tanımamak, bir şeyden haberi olmamak, kişinin ilimden hâli olması. "Cehl" ve "cehalet" bu mânâda ilmin zıddıdır.(İbn Manzur, Lisanü'l-Arap, XI, 129, Beyrut, 1956)

b) Ahmak ve akılsız olmak, kaba, katı ve sert davranışlı olmak.(Râğıb el-İsfehâni, el-Müfradât fi Garibi'l- Kur'an, s. 102.)

c) Bir şeye şiddetli-arzulu-istekli olmak. Mesela kazanın kaynaması şiddetlendiği zaman "cehilet'il- kıdrü" denir.(Rağıb el-İsfehâni , a.g.e, s.102.)

Âlimlerimizden Râğıb el-İsfehânî (ö. 502/1108) "cehâlet"in üç çeşit olduğunu söylemiş ve bunları şöyle sıralamıştır:

a) Kişinin ilimden hâli olması, yani ilmi elde etmeme veya edememe(bilgisizlik)

b) Bir şeye olduğunun hilafına inanmak, yani inançsızlık veya yanlış inanç.

c) Yapılması hak olan şeyin hilafına, tersine bir fiil işlemek. Bunu yaparken insan ister doğru ister yanlış bir inançla yapsın bu cehalettir. Namaz kılmayı terk etmek gibi, (hatalı fiil ve davranış).

Râğıb el-İsfehânî'nin yapmış olduğu bu tasniften de anlaşılacağı üzere cehalet; bilgisizliğin, inançsızlığın ve günaha düşmenin adıdır.

Cehâlet bir insanın, gerçeği bilmeden ve haksız yere birisine saldırması ve ona zarar vermesi, gerçek dışı inanç ve hareketlerde bulunması demektir aynı zamanda. Bu sebeple hem inanç hem amel bakımından kişinin Allah'a, nefesine ve insanlara karşı kötü olan davranışlarının adıdır cehâlet.

Cehalet insan için yerilen bir vasıftır. Cehaleti ilm kavramının zıddı olarak ele aldığımız zaman; insan bu vasıftan okumak ve öğrenmek ile "hilm" kavramının zıddı olarak ele aldığımız zaman; eğitim, terbiye, itaat ve güzel

ahlak ile kurtulabilir. Bunun için Kur'an'da okuma, öğrenme, ilim, iman, iyi amel ve güzel ahlak övülmüş, teşvik edilmiştir. Kur'an'da, "Rabb'inin adıyla oku"(Alak 96-1), Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olurmu!" (Zümer. 39-9),"Cahillerden yüz çevir." (Araf 7/199), kullarından ancak alimler Allah'tan korkarlar"(Fatır 35/28), buyrulmuştur.

Bilgisizlik anlamında cehalet izafidir. Bir insanın her şeyi bilmesi zaten mümkün değildir. Hepimizin bilmediği şeyler muhakkak vardır." Ancak bilmemek ayıp değil öğrenmemek ayıp" atalar sözü mucibince kişinin leh ve aleyhine olan şeyleri, dini ve dünyası ile alakalı meseleleri öğrenmesi gerekir. Zira mü'min uyanık olan kimsedir. İnsan en azından bilmesi gereken şeyleri öğrenerek cahil vasfının muhatabı olmaktan kurtulabilir.

Kur'an'da cehalet kavramının bilgisizlikten öte kötü ahlak, kaba davranış, inkâr, nifak, şirk ve isyan anlamında kullanıldığını söylemiştik, Asıl dikkat edilmesi gereken cehalet budur. İnsan bunlardan da iman, ibadet, ameli salihe devam etmek suretiyle kurtulabilir.

Fert ve toplumun maddî-manevî yükselmeleri bu konularda daima ilerlemeleri özellikle sağlam ve kaliteli bir eğitim-öğretimle mümkündür. Bu gibi sebeplerle din ve dünya için lazım olan bilgileri bilmeyi farz kılan İslamiyet, bunu sağlayan ve destekleyecek olan eğitim-öğretimin mükemmel olmasını istemektedir.

İnsan eğiterek-öğreterek geliştirilmesi gereken bir varlık olup, "En güzel suret ve biçimde yaratılan insan" kendisine bahşedilen gücü, enerjisini ve diğer farklı kabiliyetleri geliştirip değerlendirmemesi israftır. Bu gelişme, her alanda ilerleme, ekonomik ve millî kültürün nesiller boyu intikali, davranış ve kabiliyetlerin geliştirilmesi, kişiye kazandırılması ancak eğitim ile mümkün olabilmektedir.

Ne kadar şükretsek azdır ki her şeyde örneğimiz, rehberimiz, gözümüzün nuru, iki cihan güneşi olan efendimizin sünneti yolumuzu aydınlatacaktır.

Efendimiz Aleyhisselam hayatı boyunca Müslümanlar için eğitim ve öğretim metodunu çeşitli şekillerde kullanmış, insanoğluna en güzel Örnek olmuştur. Her açıdan tavsiyeleri ve yaşantısı göstermektedir ki, hem ümmetine telkinlerde bulunmuş hem de bizzat kendisi yaparak ve yaşatarak eğitim ve öğretim metodunu kullanmış, yavaş ve özümseyerek, öğretirken belli bir ölçüde ve bıktırmadan, şahsi farklılıkları göz önünde bulundurur, karşılıklı konuşma ve soru cevap metodunu kullanır, karşısındakine şefkatle davranır ve güzel bir üslup kullanırdı. Muhatabına akli ve mantıki izahlarda bulunurdu. Zekâlarını

açmak, dikkatleri diri tutarak bilgi seviyelerini ölçmek için muhatabına sualler sorardı. Teşbih, temsil ve mukayeseler yapardı. Konuyu izah etmek için şekiller çizerdi. Sözle beraber jest ve mimiklerini de kullanırdı.

Hakkında bilgi vermek istediği şeyi yukarı kaldırıp gösterirdi. Muhatabının sorusuna ne eksik ne fazla tam cevap verirdi. İhtiyaca binaen soruya fazlasıyla cevap verdiği de olurdu. Bazen muhatabını, sorduğu şeyden daha önemli bir hususa yönlendirirdi. Bazen kendisine yöneltilen soruyu tekrarlatırdı, Muhatabın aldığı cevabı tekrar etmesini isterdi. Muhatabı imtihan eder, doğru cevap verdiğinde onu takdir ederdi. Kabiliyetleri keşfedip geliştirirdi.

Ebu Mûsa'dan rivayet edildiğine göre Rasûlüllah (s.a.s) Efendimiz şöyle buyurmuştur. Allah'ın benimle gönderdiği hidayet ve ilim, bol yağmura benzer; bu yağmur suyu emen iyi bir toprağa yağar ve bol çayır ve ot bitirir. Bir kısım toprak ise su emmeyen sert bir toprak olup, suyu tutar ve biriktirir; Allah teala o su ile insanları faydalandırır, insanlar ondan içerler, hayvanlarını sularlar ve onunla eker biçerler. Yine o yağmur öyle bir toprağa yağar ki orası kayalıktır; ne suyu tutar, nede ot bitirir. İşte Allah'ın dinini anlayan ve Allah'ın benimle gönderdiği hidâyet ve ilimden faydalanan ve onları öğrenip başkalarına da öğreten kimse ile buna kulak asmayan ve benim getirdiğim hidayeti kabul etmeyen kimsenin misali budur.(Buhâri, İlim,20)

Cenab-ı Hak bizleri ve neslimizi Peygamber efendimizin (s.a.s) hidayetini, terbiyesini, eğitimini, öğretimini idrak eyleyenlerden eylesin. Bu suretle cahillerden olmaktan bizleri muhafaza buyursun. Bilmediklerimizi öğrenmeyi, öğrendiklerimizle hayırlı ameller yapabilmeyi nasib eylesin.

ŞEHİTLİK VE GAZİLİK

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ

Allah yolunda öldürülenler için "ölüler" demeyin. Hayır, onlar diridirler, fakat siz bilemezsiniz. (Bakara 2/154)

Kıymetli mü'minler!

Malumunuz üzere 19 Eylül Gaziler Haftasıdır. Dolayısıyla bugünkü vaazımızda şehitliğin ve gaziliğin öneminden söz etmek istiyorum.

Şehit kelimesi, Arapça kökenli olup Allah'ın (c.c.) huzurunda diri olarak hazır bulunup rızıklandırılacağı ve cennete gireceğine şahitlik yapacağı için, Allah (c.c.) yolunda katledilenlere bu isim verilmiştir.

Gazi kelimesi de Arapça kökenli olup, Allah (c.c.) yolunda ve vatan uğrunda savaştığı ve şehit olmayı arzu ettiği halde ölmeyip, hayatta kalan kimseye verilen addır.

İnsanoğlu yaşamış olduğu zaman zarfında pek çok rütbe, makam ve unvanlar elde eder. Bu rütbelerin başında hiç şüphe yok ki, şehitlik ve gazilik gelir. Hayatı boyunca elde etmiş olduğu rütbe, makam ve unvanlar, şehitlik ve gazilik mertebesine ulaşamaz. Çünkü bu rütbeler hayat karşılığında elde edilmekte ve inanç sayesinde kazanılmaktadır. Hem Hak katında ve hem de halk yanında şehadet mertebesine yükselmek, büyük bir mazhariyettir.

Şehit, Allah'ın huzurunda diri olarak hazır bulunup, rızıklandırılacağı ve cennete gireceğine şehadet olunduğu için bu adı almıştır.

Gazi ise, Allah yolunda ve vatan uğrunda savaştığı ve şehit olmayı arzu ettiği halde ölmeyip, sağ kalan kimseye verilen addır. Gazi de şehit olmak ve bu mertebeye yükselmek için savaştığından dolayı o da şehitler derecesindedir.

Dünyada, namus ve şerefimizi koruyarak huzur ve güven içinde yaşamak, ancak bağımsız bir vatana sahip olmakla mümkündür. Dini görevlerimizi gereği gibi yerine getirmemiz de yine vatan sayesinde mümkün olur. Bu sebeple Yüce dinimiz vatanın korunmasına büyük önem vermiştir. Vatani korumak hem dinî hem de milli bir görevdir. İnsanın kişiliğine ehemmiyet veren ve onu her yönden korumak için kurallar koyan dinimiz, insanın hak ve hürriyetlerini garanti altına almayı ve barışı gaye edinmiştir. İslam Dini hiçbir insanın ezilmesine ve baskı

altına alınmasına izin vermez. Düşmanlara karşı çarpışmayı emretmesi de, tamamıyla temel hak ve hürriyetlere saldırıyı ortadan kaldırmayı, adaleti ve hakkaniyeti yeniden kurmayı hedeflemesindedir.

KIYMETLİ MÜ'MİNLER

Şehitlik ve gazilik niçin bu kadar kıymetlidir. Kıymetini hem Rabbimizin ayetleri, hem efendimiz s.a.s 'ın hadisi şerifleri bizlere haber veriyor. O ayetlerden bir tanesi Nisa Suresi 95 ve 96. Ayeti kerimeleridir.

“Müminlerden özür sahibi olanlar dışında oturanlarla, malları ve canları ile Allah yolunda savaşanlar bir olmaz. Allah, malları ve canları ile savaşanları, derece bakımından oturanlardan üstün kıldı. Gerçi Allah hepsine cennet vadetmiştir, ama savaşanları, oturanlardan pek büyük ecirle üstün kılmıştır.”

Sevgili Peygamberimiz (SAV), şehitliğin derecesiyle ilgili olarak şöyle buyurmuştur:

“Hiç kimse cennete girdikten sonra - bütün dünyaya sahip olsa bile tekrar dünyaya dönmek istemez. Yalnız şehitler, keramet ve erdikleri nimetler sebebiyle dünyaya dönüp on defa şehit olmayı arzu ederler.

Bizzat Peygamberimiz s.a.s bir defa değil birkaç defa şehit olmayı istemiş ve şöyle buyurmuştur:

“Ruhumu kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, Allah yolunda savaşıp öldürülmemi, sonra tekrar dirilip savaşarak tekrar öldürülmemi, yine dirilip savaşta öldürülmemi arzu ederim.

SAFF SURESİ 10 ve 12. Ayetlerde Rabbimiz şöyle buyurur.

“Ey İman edenler, sizi acı bir azaptan kurtaracak ticareti size göstereyim mi? Allah'a ve Resulüne inanır, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda savaşırsınız. Eğer bilerseniz, bu sizin için daha hayırlıdır. İşte bu takdirde O, sizin günahlarınızı bağışlar, sizi altından ırmaklar akan cennetlere, Adn cennetlerindeki güzel meskenlere koyar. İşte en büyük kurtuluş budur.

Rabbimiz bu vesileyle vatanı milleti uğruna canını seve seve feda eden aziz şehitlerimize ve ruhunu teslim eden kahraman gazilerimize rahmeti ile muamele eylesin. Hayatta olan gazilerimize sağlık, sıhhat ve afiyet nasip eylesin. Günümüz, vaktimiz, Cumamız mübarek olsun.

Hasan KARATAŞ

Delice İlçe Vaizi